

Συχνά λάθη που οι περισσότεροι κάνουμε στον προφορικό ή στο γραπτό λόγο και είναι καλό να διορθώσουμε, αν επιθυμούμε να χρησιμοποιούμε ορθά την ελληνική γλώσσα.

- Αντίγραψε ό,τι βλέπεις (και όχι αντέγραψε ό,τι βλέπεις) γιατί είναι προστακτική σύνθετου ρήματος και η εσωτερική αύξηση απομακρύνεται στις εγκλίσεις.
- π.μ. (=προ μεσημβρίας), μ.μ. (=μετά μεσημβριαν και όχι μετά μεσημβρίας), π.Χ. (=προ Χριστού), μ.Χ. (=μετά Χριστόν και όχι μετά Χριστού).
- Με πολλή αγάπη (όχι με πολύ αγάπη), πολλή δουλειά (όχι πολύ δουλειά) αλλά πολὺς κόσμος, πολὺ νερό, πολλοὶ ἄνθρωποι, πολλὰ πράγματα.
- Γίνονται ὅλοι δεκτοὶ ανεξαρτήτως ηλικίας (και όχι: ανεξαρτήτου ηλικίας).
- κατ' αρχήν (=στα βασικά σημεία), κατ' αρχάς (=αρχικά). Π.χ. «Το νομοσχέδιο ψηφίστηκε κατ' αρχήν» αλλά « Κατ' αρχάς να διευκρινίσουμε...»
- Ο επικεφαλής, του επικεφαλής, τον επικεφαλής, οι επικεφαλής κλπ. (και όχι τον επικεφαλή, του επικεφαλούς), δηλαδή η λέξη λειτουργεί επιρρηματικά και δεν κλίνεται.
- Οι μέθοδοι / παράμετροι αυτές (και όχι: οι μέθοδοι / παράμετροι αυτοί). Οι παλαιές οδοί, οι κεντρικές εισοδοι, οι πολλές ψήφοι (και όχι: οι παλιοί οδοί, οι κεντρικοί εισοδοι, οι πολλοί ψήφοι).
- έχω απαυδήσει (και όχι: έχω απηυδήσει, αλλά: είμαι απηυδισμένος).

- Γενετικό υλικό και όχι γεννητικό. Αλλά προγεννητικός έλεγχος και όχι προγενετικός.
- Εξοκέλλω και όχι εξοκείλλω. Αλλά εξόκειλα, θα εξοκείλω, έχω εξοκείλει.
- Αποτεινόμενος, μέλλοντας : θα αποταθώ (και όχι αποτανθώ).
- Η λέξη αυτή απαντά συχνά στον Όμηρο (και όχι απαντάται).
- «Στο βιβλίο του πραγματεύεται το θέμα των κοινωνικών θεσμών» (και όχι: διαπραγματεύεται). Αλλά: «Ο Υπουργός Εξωτερικών διαπραγματεύεται τους όρους της ειρήνης».
- Τέως πρόεδρος: ο μέχρι προ τινος πρόεδρος, ο προηγούμενος (από το σημερινό) πρόεδρο. Πρώην πρόεδρος: ο πριν από πολύ καιρό πρόεδρος.
- Δεν χρησιμοποιείται το «κύριος» ή το «κυρία» για πρόσωπα που έχουν πεθάνει (παρατίθεται απλώς το όνομα ή προηγείται το «αείμνηστος» ή «μακαρίτης», αν χρειάζεται)
- Αντεπέξερχομαι στις δυσκολίες (και όχι ανταπεξέρχομαι) καθώς το ρήμα είναι σύνθετο από τα αντί+επί+εκ+έρχομαι.
- τη διάκριση σαν και ως το «σαν» χρησιμοποιείται για παρομοιώσεις, ενώ το «ως» χρησιμοποιείται για πραγματικές ιδιότητες. Έτσι, για παράδειγμα, όταν αναφερόμαστε σε ενέργειες δικηγόρων, γιατρών κλπ που έχουν σχέση με την άσκηση του επαγγέλματός τους, τότε λέμε «ενήργησε ως δικηγόρος», «θεωρεί, ως γιατρός». Για ανάλογες ενέργειες ατόμου που δεν ασκεί το επάγγελμα χρησιμοποιούμε το «σαν» : «μίλησε σαν δικηγόρος» (χωρίς να είναι), «τον φρόντισε σαν γιατρός». Σημείωση: το «ως» ακολουθείται από κατηγορούμενο που πρέπει να μπει στην κατάλληλη πτώση, π.χ. «η εκλογή του

ως καθηγητή» (και όχι: «ως καθηγητής»), «οι ενέργειές του ως δικηγόρου», «η γνωμάτευσή του ως ιατρού».

- «Εξ απαλών ονύχων»: το χρησιμοποιούμε λανθασμένα όταν θέλουμε να πούμε ότι κάτι έγινε ή το γνωρίζουμε πολύ επιδερμικά, ξώφαλτσα. Όμως, σημαίνει ακριβώς το αντίθετο! Σημαίνει «από τότε που ήμουν μωρό και τα νύχια μου ήταν μαλακά, απαλά» δηλαδή δείχνει την εξοικείωση με κάτι. Είναι συνώνυμο του “παιδιόθεν” (από παιδί).
- «Άνοιξε τον Ασκό του Αιόλου»: Το ακούμε συχνά λανθασμένα από πολλούς, οι οποίοι λένε “τους ασκούς του Αιόλου”. Ο ασκός του Αιόλου σύμφωνα με τη μυθολογία ήταν ΕΝΑ σακούλι από δέρμα ζώου, όπου ο Αίολος, ο θεός των ανέμων, είχε φυλακίσει μέσα όλους τους αέρηδες.
- «Μέτρον άριστον»: και όχι «παν μέτρον άριστον». Σημαίνει ότι είναι καλό να έχουμε μέτρο σε όλα. Βάζοντας όμως μπροστά το «παν» αλλάζει αμέσως το νόημα και σημαίνει «μέτρο να’ ναι κι ό,τι να ναι!» Καλό σλόγκαν για μια χούντα. Να τα προσέχουμε αυτά...
- Πώς αποκαλούμε έναν ιερέα; «Πάτερ Γεώργιε» (κλητική) όταν του απευθύνουμε το λόγο. Πώς όμως μιλάμε για κάποιον ιερέα; Τον «πατέρα Γεώργιο» και όχι τον ...πάτερ Γεώργιο. Γράφεται πάντα με μικρό γιατί Πατέρας με κεφαλαίο είναι μόνο ο Θεός.
- «Υπέρ το δέον»: όχι υπέρ του δέοντος. Είναι το δέον (αυτό που πρέπει να γίνει) και κάνουμε κάτι, παραπάνω κι από αυτό.
- Πράσσειν άλογα: όταν κάποιος σε μία συζήτηση λέει πράγματα, με τα οποία διαφωνούμε ή μας ακούγονται παράλογα, συνηθίζουμε να λέμε: « Τι είναι αυτά που μου λες; Αυτά είναι πράσσειν άλογα». Το «πράσσειν άλογα»

λοιπόν, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΡΑΣΙΝΑ ΑΛΟΓΑ, όπως πιστεύει
πολύς κόσμος, αλλά αρχαία ελληνική έκφραση. Προέρχεται
από το ενεργητικό απαρέμφατο του ρήματος
πράττω/πράσσω που είναι το πράττειν/πράσσειν και του
άλογο που είναι το ουσιαστικό «λόγος» με το α στερητικό
μπροστά. Α-λογο το παράλογο, δηλαδή, πράσσειν άλογα, το
να κάνει κανείς παράλογα πράγματα.

Μπεκιάρη Χριστίνα - Φιλολόγος

Βακάλης Φροντιστήρια